

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ระบบการพิจารณาคดีในศาลไทยอนุญาตให้มีการอุทธรณ์ฎีกาค่าวินิจฉัยของศาลใน ปัญหาข้อเท็จจริงได้¹ ซึ่งหมายความว่าดุลพินิจของศาลชั้นต้นในการชี้หน้าพนักงานหลักฐานจะถูกตรวจสอบโดยศาลสูง แต่ไม่มีกฎหมายไม่ว่าจะเป็นสารบัญญัติหรือวิธีบัญญัติกำหนดหลักเกณฑ์ หรือวิธีการชี้หน้าพนักงานหลักฐาน หรือกำหนดความน่าเชื่อถือของพยานแต่ละประเภท หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งไม่มีการกำหนดว่าพยานหลักฐานใดมีน้ำหนักมากหรือมีน้ำหนักน้อย เพียงแต่กำหนดไว้ในคดีแพ่งให้ศาลมีอำนาจเติมที่ในอันที่จะวินิจฉัยว่าพยานหลักฐานที่คู่ความนำมาสืบนั้นจะเกี่ยวกับ ประเด็นและเป็นอันเพียงพอให้เชื่อฟังเป็นยุติได้หรือไม่ แล้วพิพากษาคดีไปตามนั้น และในคดี อาญาให้ศาลชี้ดุลพินิจวินิจฉัยชี้หน้าพนักงานหลักฐานทั้งปวง อย่างพิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจ ว่ามีการกระทำผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลย ได้กระทำความผิดหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลย²

ถึงแม้กฎหมายจะไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องการชี้หน้าพนักงานหลักฐานไว้โดย เฉพาะ คงปล่อยให้เป็นเรื่องดุลพินิจของศาลในการที่จะชี้หน้าพนักงาน ประชญาหรือแนวความคิด ของศาลเกี่ยวกับการชี้หน้าพนักงานหลักฐานย่อมแสดงโดยคำพิพากษาของศาล โดยเฉพาะคำ พิพากษาของศาลฎีกาซึ่งเป็นศาลสูงสุดของประเทศ ได้รับการยอมรับนับถือให้เป็นแบบอย่างของ การแปลความหรือตีความกฎหมาย อันเนื่องมาจากทฤษฎีบรรทัดฐาน (stare decisis)

¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 223, 224, 247, 248
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 193, 193 ทวิ, 216, 218, 219

² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 104 ประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญามาตรา 227

ของกฎหมายคอมมอนลอว์ที่มีอิทธิพลต่อกฎหมายไทย³ ทางปฏิบัติที่ผ่านมาศาลฎีกาได้วางหลักเกณฑ์ เป็นบรรทัดฐานในเรื่องการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานโดย เฉพาะในคดีอาญาไว้หลายเรื่อง เช่น ในเรื่องพยานประกอบ โดยศาลฎีกาวินิจฉัยว่าพยานหลักฐานบางประเภท เช่น คำให้การรับ สาราภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนมีน้ำหนักน้อย โจทก์จะต้องมีพยานหลักฐานอื่นประกอบจึงจะมี น้ำหนักให้พอรับฟังว่าจำเลยกระทำความผิดได้⁴ ดังนั้นจึงควรศึกษาวิจัยว่าศาลฎีกาได้วาง หลักเกณฑ์ที่มีลักษณะเป็นบรรทัดฐานการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญาไว้แค่ไหนเพียงใด ความสำคัญของปัญหาในเรื่องการวางบรรทัดฐานในเรื่องการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญา อาจสรุปได้ว่ามีดังต่อไปนี้

1. การพิจารณาพิพากษาคดีอาญาเกี่ยวข้องกับปัญหาข้อเท็จจริงเป็นหลัก ดังนั้น ข้อเท็จจริงซึ่งต้องอาศัยพยานหลักฐานเป็นหลักนั้นจึงเป็นส่วนสำคัญของคดี
2. การมีหลักเกณฑ์ในเรื่องการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญาย่อมมีส่วนทำให้ การวินิจฉัยข้อเท็จจริงของศาลผิดพลาดได้ยากและคำพิพากษาจะมีความโปร่งใสซึ่งอาจตรวจสอบได้
3. ในคดีอาญาทำให้เกิดความกระจ่าง หรือความเข้าใจในทฤษฎีของการพิสูจน์ จนปราศจากข้อสงสัย (proof beyond a reasonable doubt)

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อให้ทราบถึงบทบาทของศาลฎีกาในการวางบรรทัดฐานการชั่งน้ำหนัก พยานหลักฐานในคดีอาญา

³ พรเพชร วิจิตชลชัย, ระบบกฎหมายไทยและต่างประเทศหน่วยที่ 8-15 เรื่องกฎหมายไทย เปรียบเทียบกับกฎหมายประเทศอื่นในสกุลกฎหมายคอมมอนลอว์ (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2528), หน้า 772.

⁴ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 902/2527, 65/2540

2. เพื่อให้เกิดบรรทัดฐานในเรื่องการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานที่เป็นคุณเกณฑ์ชัดเจนเป็นธรรมเนียม ไปร้องใส่และตรวจสอบได้
3. เพื่อให้มีการพัฒนาบรรทัดฐานคำพิพากษาศักดิ์ในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญา เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมมีประสิทธิภาพในการลงโทษผู้กระทำผิด โดยไม่มีข้อผิดพลาดในการลงโทษผู้บริสุทธิ์หรือมีข้อผิดพลาดน้อยที่สุด

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

1. ศึกษาหลักเกณฑ์ทางกฎหมายเกี่ยวกับการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานของไทยและของประเทศที่ใช้กฎหมายคอมมอนลอว์โดยเฉพาะอังกฤษและสหรัฐอเมริกา
2. ศึกษาและวิเคราะห์แนวคำพิพากษาศักดิ์ในการวางบรรทัดฐานในเรื่องการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญา
3. ศึกษาและวิเคราะห์เพื่อกำหนดแนวทางในเรื่องการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานที่มีความชัดเจนแน่นอนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน

วิธีการศึกษาวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ บทความ ตลอดจนตัวบทกฎหมาย คำพิพากษาศักดิ์ที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาหลักกฎหมายของประเทศที่ใช้กฎหมายคอมมอนลอว์เปรียบเทียบกับโดยเฉพาะอังกฤษและสหรัฐอเมริกา
3. นำสิ่งที่ศึกษาโดยเฉพาะคำพิพากษาศักดิ์มาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน ตลอดจนหาบรรทัดฐานการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญา และแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข

สมมติฐาน

คำพิพากษาศักดิ์เกี่ยวกับการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญามีคำพิพากษาศักดิ์

ส่วนหนึ่งที่มีลักษณะ เป็นบรรทัดฐานคำพิพากษาฎีกา ซึ่งทำให้การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย

1. ทำให้เกิดการพัฒนาระบบบรรทัดฐานคำพิพากษาฎีกาในเรื่องการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญาที่ชัดเจน เป็นธรรมและตรวจสอบได้
2. ทำให้ทราบหลักเกณฑ์ที่ใช้เป็นแนวทางการใช้ดุลพินิจของศาลในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน และบรรทัดฐานคำพิพากษาฎีกาในเรื่องการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญา
3. ทำให้เกิดแนวคิดและการพัฒนาคำพิพากษาฎีกาเพื่อใช้เป็นหลักให้ศาลล่างยึดถือปฏิบัติตาม